

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Ευχαριστίες</i>	17
<i>Πρόλογος της Michelle Fine</i>	21
<i>Πρόλογος της Kaz Stuart</i>	25
<i>Πρόλογος του συγγραφέα</i>	29
<i>Εισαγωγή</i>	33

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΟΝΤΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΑΣ-ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΩΝ

1. Έρευνα-δράση σε νέους και νέες	43
1.1 Έρευνα-δράση	43
1.2 Έρευνα-δράση και φωνές των νέων	45
1.3 Έρευνα-δράση με μαθητές/τριες	50
13.1 Η έννοια της φροντίδας στην έρευνα-δράση με μαθητές/τριες	51
1.3.2 Η φωνή των μαθητών/τριών στο σχολείο ως δικαίωμα . . .	51
1.3.3 Ποιο το όφελος των μαθητών/τριών από τη συμμετοχή τους στην έρευνα-δράση;	53
1.4 Παιδαγωγική προσέγγιση της έρευνας-δράσης	56
1.5 Σύνοψη	60
2. Η παιδαγωγική των γραμματισμών	62
2.1 Εισαγωγή	62
2.2 Ο μύθος της ομοιογενούς γλώσσας	63
2.3 Η ανακάλυψη του παιδιού	64

2.4	Η εθνογραφική παράδοση: Η ένταξη των γραμματισμών μέσα στα κοινωνικά συμφραζόμενα	65
2.5	Γνωσιακές προσεγγίσεις	66
2.6	Τα κειμενικά είδη και η έννοια της πολυτροπικότητας	67
2.7	Ακαδημαϊκός γραμματισμός	68
2.8	Κριτικός γραμματισμός	70
2.9	Συστημική-λειτουργική γραμματική - Κοινωνική σημειωτική και κριτική ανάλυση λόγου	71
2.10	Βασικά χαρακτηριστικά της παιδαγωγικής του Paulo Freire	73
2.11	Κριτικός ψηφιακός γραμματισμός	75
2.12	Διδακτικές προσεγγίσεις κριτικού γραμματισμού	76
	2.12.1 Το μοντέλο των τεσσάρων πόρων (Αυστραλία).	77
	2.12.2 Η προσέγγιση της Janks: Ανάδειξη «Κυριαρχίας - Πρόσβασης - Διαφορετικότητας - Σχεδιασμού» (Νότια Αφρική).	77
	2.12.3 Το μοντέλο της κατευθυνόμενης ανάγνωσης (ΗΠΑ).	78
	2.12.4 Η προσέγγιση των πολυγραμματισμών (ΗΠΑ και Αυστραλία).	78
	2.12.5 Πολυφωνικές πρακτικές κριτικού γραμματισμού (Κύπρος)	79
	2.12.6 Προσεγγίσεις κριτικού γραμματισμού βασισμένες στην έρευνα-δράση με τους/τις μαθητές/τριες ως ισότιμα εμπλεκόμενους εταίρους	80
2.13	Σύνοψη	81
3.	Σημεία συνάντησης της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών	84
3.1	Εισαγωγή	85
3.2	Επιστημολογία της εμπειρίας	85
3.3	Σημασία του κοινωνικοπολιτισμικού πλαισίου	87
3.4	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών	89
3.5	Διαλογικές πρακτικές	94
3.6	Αναστοχασμός	96
3.7	Αμφισβήτηση των ορίων της εξουσίας	98
3.8	Σύνοψη	100

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΕΡΕΥΝΟΔΡΑΣΙΑΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ
ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΕ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

4.	Πώς μπορούμε να ακούσουμε τις φωνές των νέων;	107
4.1	Εισαγωγή	107
4.2	Ευρύτερο εκπαιδευτικό και κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο . . .	107
4.3	Σχολικό πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	110
4.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	111
4.4.1	Πολυφωνική πρακτική κριτικού γραμματισμού	111
4.4.2	Έρευνα-δράση με μαθητές/τριες ως συνεργυνητές/τριες	115
4.4.3	Συμφωνία και επιλογή μεθόδων συλλογής δεδομένων . . .	116
4.4.4	Η διαδικασία ανάλυσης των ερευνητικών δεδομένων. . .	117
4.4.5	Από την ερμηνεία των αποτελεσμάτων στη λήψη αποφάσεων	119
4.4.6	Μέθοδοι συλλογής δεδομένων στον Β΄ Κύκλο, ανάλυση και συγγραφή τελικών αναφορών	120
4.5	Επιστημολογία της εμπειρίας	121
4.6	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.	122
4.7	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών. . .	124
4.8	Διαλογικές πρακτικές	127
4.9	Αναστοχασμός	128
4.10	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	128
4.11	Σύνοψη	129
5.	Μπορώ να επανασυνδέσω τους νέους και τις νέες με τη γη τους;	131
5.1	Εισαγωγή	131
5.2	Ευρύτερο πλαίσιο	131
5.3	Σχολικό πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	132
5.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	133
5.5	Επιστημολογία της εμπειρίας	136
5.6	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.	137
5.7	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών . . .	138
5.8	Διαλογικές πρακτικές	140
5.9	Αναστοχασμός	141
5.10	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	142
5.11	Σύνοψη	143

6.	Πώς βίωσαν οι νέοι και οι νέες τη βίαιη μεταστροφή στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση την εποχή του κορονοϊού; . . .	144
6.1	Εισαγωγή	144
6.2	Ευρύτερο πλαίσιο	144
6.3	Σχολικό πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	144
6.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	145
6.4.1	Οι μαθητές/τριες ως αυτοεθνογράφοι ερευνητές/τριες . . .	147
6.4.2	Από τα τεχνικά προβλήματα στην κριτική συνειδητοποίηση	147
6.4.3	Θετικά της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης	148
6.4.4	Ο ρόλος του/της εκπαιδευτικού	148
6.5	Επιστημολογία της εμπειρίας	150
6.6	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο	151
6.7	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών . . .	153
6.8	Διαλογικές πρακτικές.	154
6.9	Αναστοχασμός	155
6.10	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	155
6.11	Σύνοψη	155
7.	Πώς μπορεί να αναπτυχθεί ο κριτικός ψηφιακός γραμματισμός σε πανίσχυρες πλατφόρμες;	157
7.1	Εισαγωγή	157
7.2	Ευρύτερο πλαίσιο	158
7.3	Σχολικό πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	158
7.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	158
7.4.1	Α΄ Κύκλος: Το e-twinning project	159
7.4.2	Β΄ Κύκλος	162
7.5	Βασικά στοιχεία στις τελικές αναφορές των μαθητών/τριών	163
7.5.1	Χαρακτηριστικά του e-twinning project	163
7.5.2	Ο ρόλος των συμμετεχόντων/ουσών (εκπαιδευτικός και μαθητές/τριες)	164
7.5.3	Η κυριαρχία της αγγλικής γλώσσας	165
7.6	Τεχνολογία και ζητήματα πρόσβασης	166
7.7	Επιστημολογία της εμπειρίας	167
7.8	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο	168
7.9	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών . . .	168
7.10	Διαλογικές πρακτικές.	169

7.11	Αναστοχασμός	171
7.12	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	172
7.13	Σύνοψη	173
8.	Πώς μπορούν να συνεκπαιδευτούν πρόσφυγες και μη;	175
8.1	Εισαγωγή	175
8.2	Ευρύτερο πλαίσιο	175
8.3	Σχολικό πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	176
8.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	177
8.4.1	Α' Κύκλος: Συλλογή αφηγήσεων και βίντεο	177
8.4.2	Β' Κύκλος: Ανάλυση φωτογραφιών και βίντεο	182
8.5	Επιστημολογία της εμπειρίας	183
8.6	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο	184
8.7	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών	185
8.7.1	Ποικιλία κειμενικών ειδών	185
8.7.2	Προφορικός λόγος	185
8.7.3	Ελευθερία και χρήση γλωσσικών πόρων	185
8.7.4	Δυναμική τελικών αναφορών	187
8.8	Διαλογικές πρακτικές	187
8.9	Αναστοχασμός	188
8.10	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	188
8.11	Σύνοψη	189
9.	Πώς μπορούν οι νέοι και οι νέες να εκτιμήσουν και να προστατεύσουν την πολιτιστική τους κληρονομιά;	191
9.1	Εισαγωγή	191
9.2	Ευρύτερο πλαίσιο	191
9.3	Εγγύτερο πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	192
9.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	192
9.4.1	Α' Κύκλος: Κατασκευή ψηφιακού χάρτη με κώδικες QR	192
9.4.2	Β' Κύκλος: Οι μαθητές/τριες ως ξεναγοί	193
9.4.3	Γ' Κύκλος: Αναστοχασμός και σύνταξη τελικών αναφορών	193
9.5	Επιστημολογία της εμπειρίας	195
9.6	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο	196
9.7	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών	196
9.8	Διαλογικές πρακτικές	197

9.9	Αναστοχασμός	197
9.10	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	198
9.11	Σύνοψη	198
10.	Πώς ερμηνεύουν οι νέοι και οι νέες τις αρχές της δημοκρατίας στη σύγχρονη Ευρώπη των αλληπάλληλων κρίσεων;	199
10.1	Εισαγωγή	199
10.2	Ευρύτερο πλαίσιο	199
10.3	Εγγύτερο πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	201
10.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	201
10.4.1	Α΄ Κύκλος	202
10.4.2	Β΄ Κύκλος: Ερωτήσεις	210
10.5	Διάχυση των αποτελεσμάτων	212
10.6	Επιστημολογία της εμπειρίας	212
10.7	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο	213
10.8	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών	213
10.9	Διαλογικές πρακτικές	215
10.10	Αναστοχασμός	215
10.11	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	216
10.12	Σύνοψη	217

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΡΕΥΝΟΔΡΑΣΙΑΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

11.	Εφαρμογή στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση - Μπορώ να ακούσω τους φοιτητές και τις φοιτήτριες στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση;	221
11.1	Εισαγωγή	221
11.2	Ευρύτερο πλαίσιο	221
11.3	Εγγύτερο πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	222
11.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	222
11.5	Οι βιωματικές εργασίες των φοιτητών/τριών	225
11.5.1	Πώς παρουσιάζεται η θεωρία;	226
11.5.2	Σύνδεση με το σήμερα	227
11.5.3	Προσωπική οπτική	228
11.5.4	Ανάπτυξη προβληματισμών και κριτικής σκέψης	228

11.6	Πρωτοβουλία διεξαγωγής έρευνας	229
11.7	Η σημασία του διαλόγου και των προσωπικών εμπειριών . . .	230
11.8	Επιστημολογία της εμπειρίας	231
11.9	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.	232
11.10	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών . . .	232
11.11	Διαλογικές πρακτικές	233
11.12	Αναστοχασμός	234
11.13	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	234
11.14	Σύνοψη	235
12.	Εφαρμογή στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση - Πώς θα ενδυναμώσω τους φοιτητές και τις φοιτήτριες, ώστε να αλλάξουν τον κόσμο;	236
12.1	Εισαγωγή	236
12.2	Ευρύτερο πλαίσιο	236
12.3	Εγγύτερο πλαίσιο - Συμμετέχοντες/ουσες	237
12.4	Ερευνοδρασιακή πρακτική γραμματισμού	237
12.5	Επιστημολογία της εμπειρίας	244
12.6	Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο.	244
12.7	Κειμενικά είδη της έρευνας-δράσης και των γραμματισμών . . .	245
12.8	Διαλογικές πρακτικές	247
12.9	Αναστοχασμός	247
12.10	Αμφισβήτηση των ορίων εξουσίας	247
12.11	Σύνοψη	248
	<i>Συμπεράσματα</i>	249
	<i>Αντί Επιλόγου</i>	257
	<i>Βιβλιογραφία</i>	263